

Til: Oslo kommune v/Plan- og bygningsetaten
Saksnr. 201802070

Søndre Sandås, 8. september 2025

Uttalelse til: Offentlig ettersyn detaljregulering Grefsenkollen og Trollvannskleiva

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) viser til offentlig ettersyn av detaljregulering for Grefsenkollen og Trollvannskleiva.

Beliggende nær bebyggelsen i Oslo nord er Grefsenkleiva og Trollvannskleiva viktige arenaer for lavterskel-tilbud for skileik og alpint vinterstid. Samtidig er Grefsenåsen et svært viktig friluftslivsområde, hele døgnet og hele året, med et stort nettverk av umerkede stier i gammel skog med store opplevelsesverdier og økende naturverdier. Skogen nordøst for Grefsenkleiva er kartlagt og foreslått vernet som friluftslivsområde iht. markaloven §11.

I tidligere uttalelser i saken har NOAs viktigste innvendinger vært at oppgradering av skianlegget må skje innenfor dagens arealbruk, at oppgraderingen ikke må komme i konflikt med bruken av Grefsenåsen som nærskog og helårs turområde, og at eventyrskogen og den spektakulære adkomsten fra Grefsenkleiva til kulturminnet Haralds hytte ikke må forringes.

NOAs overordnede merknader til planforslaget

Selv om planforslaget som nå er fremmet innebærer mindre omfattende naturinngrep enn Bymiljøetatens opprinnelige forslag, medfører planen fremdeles uakseptable konsekvenser for natur og friluftsliv, og varige negative konsekvenser for landskapskvaliteter og kulturminnet Haralds hytte.

- Av hensyn til natur, verneverdig eventyrskog, friluftsliv, landskap og kulturminnet Haralds hytte må heisløsningen øst for Grefsenkleiva med nytt planert topp-platå utgå.
- Av hensyn til friluftslivet må det, gitt ny sammenhengende nedfart, stilles rekkefølgekrav om å etablere sikker kryssing (bro) der turveien fra vest (Grefsen) krysser Grefsenkleiva.
- Sommerdrift av anlegget er hverken omfattet av konsekvensutredningen for friluftsliv eller risiko- og sårbarhetsanalysen. Reguleringsbestemmelse 2.4.3 som tillater *tilrettelagt for terrengsykling* må utgå.
- I lys av konsekvensen av klimaendringene; mildere, våtere og ustabile vintre, savner vi en utredning av anleggets forventede levetid, driftstid per vintersesong og klimaregnskap.
- Marka skal ikke være et massedeponi. Uten den planlagte sammenhengende nedfarten i Grefsenkleiva vil massebehovet være marginalt. Også av hensyn til naboer bør tilkjøring av masser begrenses til en skånsom utjevning av dagens traseer i øvre Grefsenkleiva.

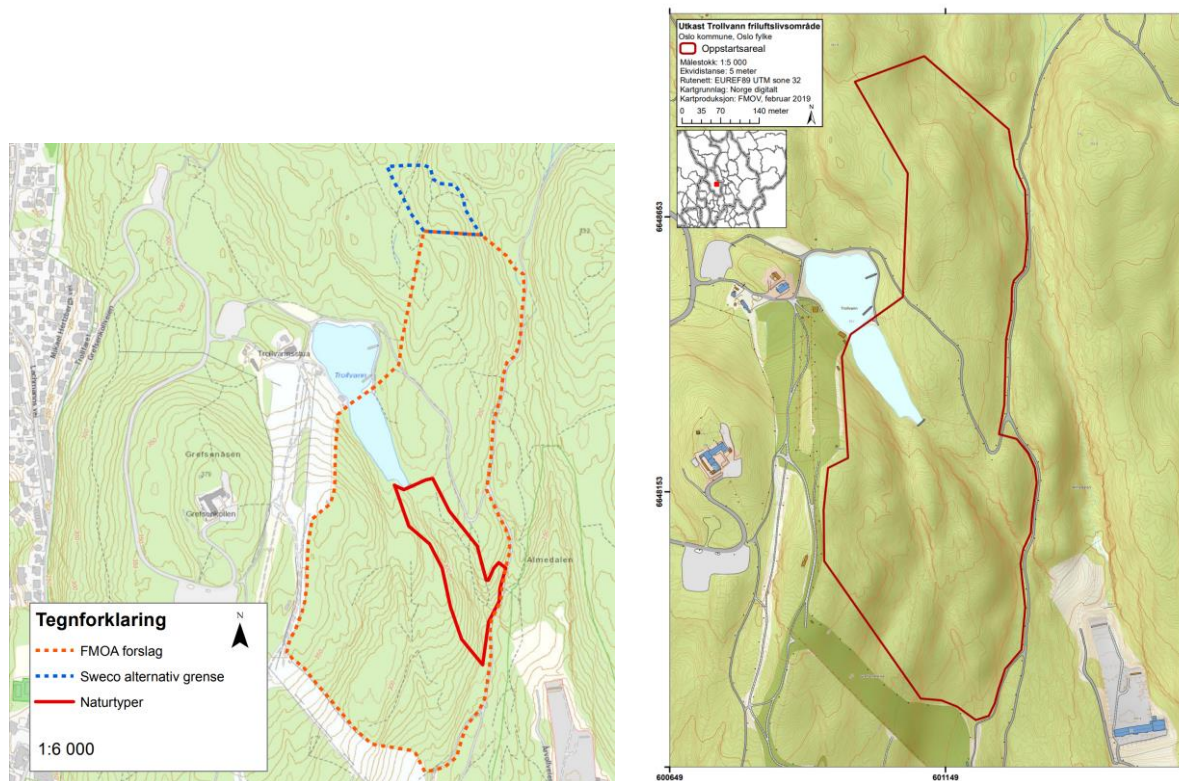
Grefsenåsen er et helårs friluftslivsområde, med mye gammel og opplevelsesrik skog. Vi etterlyser fremdeles en plan for oppgradering og drift av skianlegget i Grefsenkleiva som reelt tilpasser seg den eksisterende helårsbruken av området utenom skianlegget.

UTDYPNING

1. Av hensyn til natur, verneverdig eventyrskog, friluftsliv, landskap og kulturminnet Haralds hytte må heisløsningen øst for Grefsenkleiva med nytt planert topp-platå utgå.

Skogen nordøst for Grefsenkleiva er av Oslo kommune foreslått vernet som friluftslivsområde i medhold av markaloven § 11. Høsten 2018 gjennomførte Sweco¹ en kartlegging av skog i Grefsenkollen med henblikk på mulig vern etter markaloven § 11.

Opprinnelig var hele skogområdet nordøst for Grefsenkleiva inkludert i foreslått verneareal (figur 1, venstre).

Figur 1.

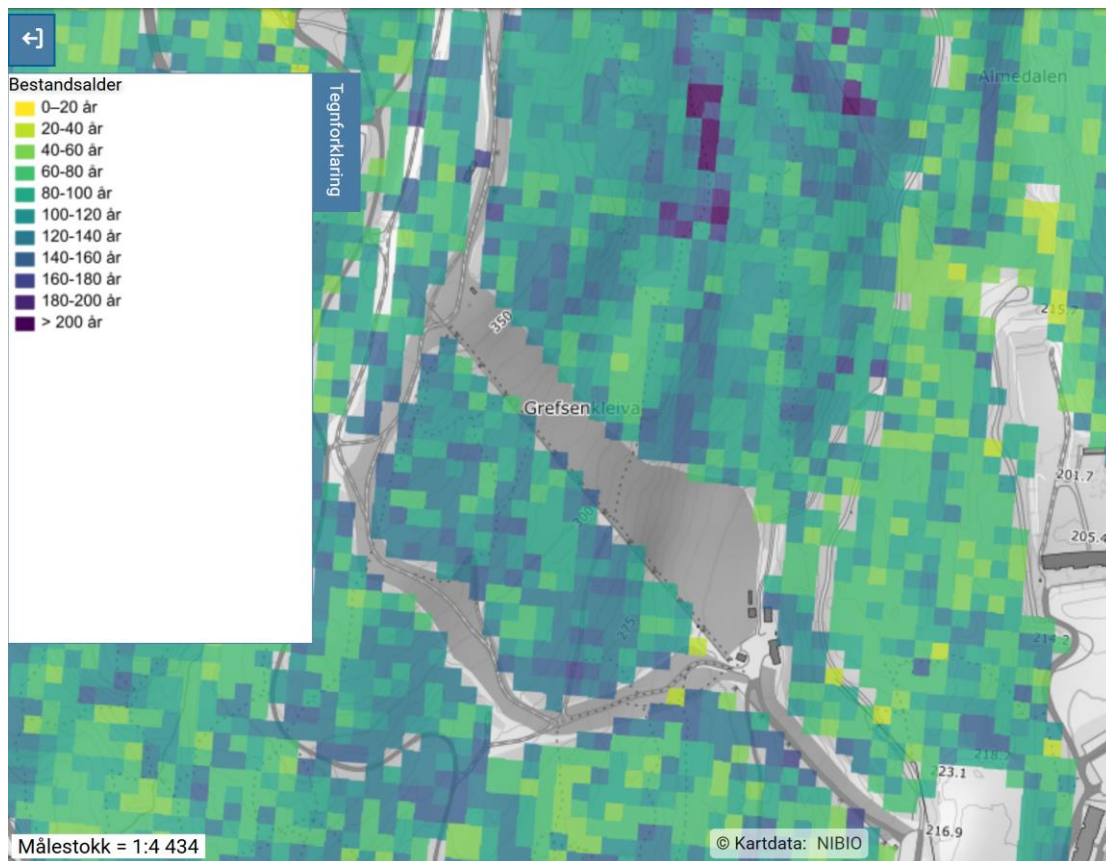
Venstre, kilde: <https://innsyn.pbe.oslo.kommune.no/saksinnsyn/showfile.asp?jno=2019010600&fileid=8299706>

Høyre, kilde: <https://innsyn.pbe.oslo.kommune.no/saksinnsyn/showfile.asp?jno=2019037318&fileid=8386353>

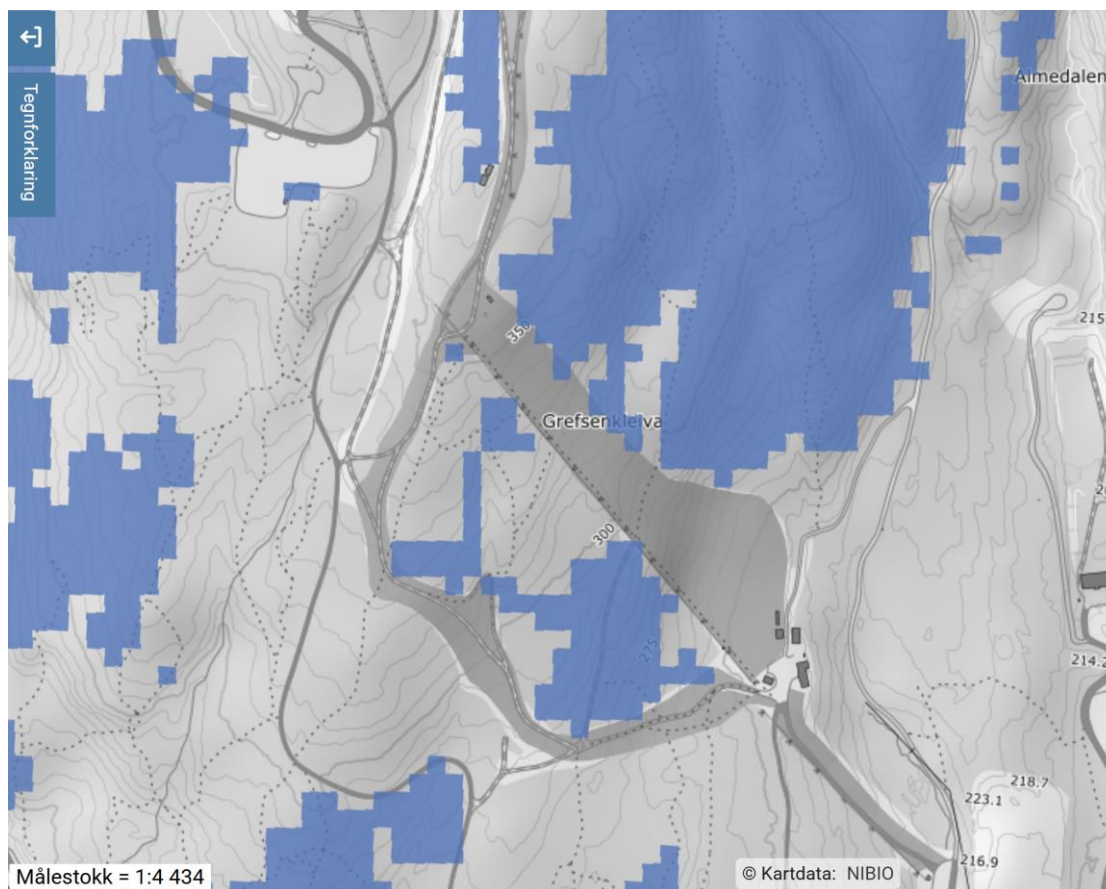
Senere ble avgrensningen for verneområdet justert nordøstover – ikke som følge av manglende opplevelseskvaliteter, men av hensyn til planarbeidet for Trollvann- og Grefsenkleiva (figur 1, høyre).

I planforslaget som nå er lagt ut på høring skjærer en ny gjennomgående heis gjennom skogen nordøst for Grefsenkleiva. Den nye heistraseen medfører tap av gammel skog og eventyrskog som heller bør innlemmes i det fremtidige verneområdet (figur 2). Skogen kan også kategoriseres som naturskog etter definisjonen «etablert før 1940, ikke flatehogd» (figur 3).

¹ SWECO-notat 14.11.2018. Kartlegging av skog Grefsenkollen etter § 11. Tilgjengelig fra: <https://innsyn.pbe.oslo.kommune.no/saksinnsyn/showfile.asp?jno=2019162300&fileid=8796262>

Figur 3. Ny heis skjærer gjennom skog med bestandsalder 100-180 år. Hentet fra NIBIOs Kilden, SR16.

Figur 4. Ny heis medfører tap av naturskog. Hentet fra NIBIOs Kilden, «Skog etablert før 1940, ikke flatehogd».

Skogen nordøst for nedfarten i Grefsenkleiva har tilpasset og stabilisert dagens trase. Avskoging for å legge til rette for ny heis vil med stor sannsynlighet påvirke et langt større areal av den verneverdige skogen enn selve heistraseen som følge av betydelig risiko for vindfelling når tidligere skjermet skog fristilles.

Avskoging og evt. påfølgende vindfelling vil blottlegge fjellformasjonen og stien inn mot Haralds hytte og medføre en forringelse av opplevelseskvalitetene og mystikken rundt dette kulturminnet.

2. Av hensyn til friluftslivet må det, gitt ny sammenhengende nedfart, stilles rekkefølgekrav om å etablere sikker kryssing (bro) der turveien fra vest (Grefsen) krysser Grefsenkleiva.

Turveien er, som Strava-data også viser, svært mye brukt sommer som vinter. Sammenhengende nedfart vil medføre risiko for alvorlig personskade ved sammenstøt mellom brukere fra skianlegget (alpinister vinterstid / utforsyklister sommerstid) og brukere av turveien. Vi viser til Plan- og bygningsetaten påpekning i vurderingen av planforslaget:

«Ved realisering av planforslaget vil Grefsenkleiva få en sammenhengende nedfart, og med det øker risikoen for kollisjoner mellom ulike brukergrupper (...) Vi mener imidlertid at forslagsstiller tiltak ikke er tilstrekkelig for å ivareta sikkerheten og de ulike brukerinteressene. For at PBE skal kunne anbefale planforslaget må blant annet tur-/skigåeres behov ivaretas i større grad, med tydelige tiltak i bestemmelsene. Slik det fremstår nå vil en broløsning for tur-/skigåere over alpinbakken ivareta alle brukergruppens behov og sikkerhet. En broløsning vil samtidig ha større konsekvenser for terreng og inngrep i naturen. Forslagsstiller må derfor undersøke mulighetene for og konsekvensene av en broløsning før planforslaget sendes til politisk behandling.»

Uten sikker kryssing vil planen fortrenge dagens brukere.

3. Sommerdrift av anlegget er hverken omfattet av konsekvensutredningen for friluftsliv eller risiko- og sårbarhetsanalysen. Reguleringsbestemmelse 2.4.3 som tillater tilrettelagt for terrengsykling må utgå.

Beskrivelsen av aktivitet og planlagt bruk på sommerstid er gjennomgående uklart beskrevet i planforslaget og tilhørende høringsdokumenter.

Omtale av sommerbruk i forslagsstillers planforslag:

- Side 20: «Det tillates å tilrettelegge for terrengsykling i alpinanlegget sommerstid.»
- Side 53: «Hovedhensikten med planforslaget er å legge til rette for en tidsmessig videreutvikling av alpinanlegget i et helårsperspektiv, spesielt med tanke på barn og unge»
- Side 74: «Stolheis gir mulighet for sommeraktiviteter.»
- Side 76: «Alpinanlegget vil også gi muligheter til sommerbaserte aktiviteter slik som å transportere sykler på heis.
- Side 85: «Stolheiser gir mulighet for sommeraktiviteter, f.eks. å frakte syklist og andre til toppen av kleiva. De kan også benyttes som publikumstransport til arrangementer som Over Oslo.»

Omtale i PBEs saksfremstilling:

- Side 17: «På sommeren vil anlegget brukes til downhill sykling.»

Reguleringsbestemmelsenes punkt 2.4.3 (Bruk og utforming).

«Det tillates tilrettelagt for terrengsykling.»

Sett i sammenheng med øvrige dokumenter, herunder konsekvensutredning for friluftsliv og ROS-analysen, fremstår det svært uklart hva denne bestemmelsen er ment å åpne for.

Dokumentet «sammenstilling av konsekvensutredning»:

På side 55 av 55:

«Samlet sett er planforslaget det beste, og det anbefales det å utvide alpinanlegget til tross for at også dette har negative konsekvenser. Hovedårsakene til det er:

- (...)
- Nye heiser gir mulighet for sommeraktiviteter
- (...)

Men det er ingen omtale av «sommeraktivitetene» i heisene i dokumentet for øvrig, ei heller i *Punkt 6.1.1. Friluftsliv, inkl. barn og unges interesser* (side 43-45). Her omtales kun konsekvenser ved vinterbruken av alpinanlegget.

Konsekvensutredning friluftsliv inkl. barn og unges interesser (12.05.2025)

Sammendraget av konsekvensutredningen er skrevet som om anlegget kun drives for alpint, i vintersesongen. Overhode ingen konsekvensutredning av sommerbruk.

ROS-analysen (12.05.2025)

Utbyggingsformålet (side 10): «Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for et oppdatert og utvidet sammenhengende alpinanlegg i Grefsen- og Trollvannskleiva, og gi anlegget mulighet til nødvendig utvikling.»

Det er ikke utdypet hva som menes med «mulighet til nødvendig utvikling».

På side 18 og 20 beskrives risikoen for sammenstøt mellom utforsyklist / downhill syklist og turgåer. Men dette ser ikke ut til å ha sammenheng med drift av heisen til frakt av terrengsyklister, men bruk av bakken for syklist som kommer seg opp bakken på egen kjøl.

Foreslåtte (avbøtende) tiltak (s.21) er hovedsakelig tiltak som gjelder ved drift av alpinanlegget om vinteren.

Vår oppsummering

Sommerdrift i skianlegget er ikke utredet og planforslaget gir intet grunnlag for å åpne for dette. Det må klart fremgå av planbestemmelsene at sommerdrift ikke er tillatt.

4. I lys av konsekvensen av klimaendringene; mildere, våtere og ustabile vintre, savner vi en utredning av anleggets forventede levetid, driftstid per vintersesong og klimaregnskap.

Klimaendringene har allerede, og vil også i årene og tiårene fremover, gi mildere, våtere og mer ustabile vintre. Kunstsneproduksjon er en forutsetning for drift av skianlegget, men krever kuldeperioder og tilstrekkelig vann i Trollvann.

For å godtgjøre omfattende investeringer i Grefsenkleiva, med store terrenginngrep, massedeponering og i konflikt med andre helårs brukergrupper, burde det være en selvfølge at prognoser for de viktigste forutsetningene for driften er gjort rede for.

Imidlertid kan vi kun finne (planbeskrivelsen s. 76) at «Oslo Skisenter vurderer at det, på tross av forventet økning i temperaturen, etter nødvendig utbygging vil være gode nok forhold til å drifte alpinanlegget i mange år fremover.»

5. Marka skal ikke være et massedeponi. Uten den planlagte sammenhengende nedfarten i Grefsenkleiva vil massebehovet være marginalt. Også av hensyn til naboer bør tilkjøring av masser begrenses til en skånsom utjevning av dagens traseer i øvre Grefsenkleiva.

Tilkjøring av eksterne masser medfører risiko for spredning av fremmede arter og avrenning fra massene. I anleggsperioden som er anslått til å vare opp mot ett år påføres nabolaget i tilknytning til Årvollveien betydelige negative trafikale konsekvenser og støy.

Vi registrerer at masseunderskuddet for øvre del av Grefsenkleiva kun utgjør 5300 m³ mot et totalt masseunderskudd for hele Grefsenkleiva på 118 300 m³ (tabell 2-8 i planbeskrivelsen). Behovet for masser gjelder i all hovedsak tilrettelegging for ny sammenhengende nedfart i Grefsenkleiva med gjennomgående fall.

Ved å opprettholde dagens traséer, eventuelt med mindre utjevninger, faller behovet for masser i alt det vesentlig bort og med det også de negative konsekvensene.

Med vennlig hilsen

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Håkon Eide Gundersen (sign.),
Daglig leder

Georg Reiss (sign.),
Styreleder